

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

KOSOVA ÜLKE GÜNÜ & TİCARET VE YATIRIM FIRSATLARI

T.C. PRİŞTİNE BÜYÜKELÇİLİĞİ

TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

19 Ağustos 2021

Sunum Planı

1. Ülke Profili
2. Ekonomik Görünüm
  - I. Makro Veriler
  - II. İş Yapma Kolaylığı
  - III. Dış Ticaret
3. Kosova-Türkiye İkili Ticaret
4. Doğrudan Yabancı Yatırımlar
5. COVID-19 Salgınının Etkileri
6. Kosova Pazarı
7. SWOT Analizi
8. Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

ÜLKE PROFİLİ

Devletin Adı	Kosova Cumhuriyeti
Başkenti	Priştine
Yönetim Biçimi	Parlamenter Demokrasi
Resmi Dili	Arnavutça ve Sırpça
Kuruluş Tarihi	2008
Para Birimi	Euro
Yüzölçümü	10.905 km ² (toplam)
Nüfusu	1.783.551
Büyük Kentler	Priştine, Prizren, Gjilan, İpek, Mitrovica, Ferizay ve Gjakova

Kosova – Ekonomik Görünüm Makroekonomik Veriler

Konu	2019	2020
GSYİH (cari fiyatlarla-milyar €)*	7,1	6,8
Kişi Başına GSYİH (€)*	3.986	3.440
Büyüme oranı (%)*	4,17	-3,62
Enflasyon oranı (%)**	2,7	0,2
İşsizlik oranı (%)**	25,7	24,6
İhracat (milyon €)**	383,4	474,9
İthalat (milyar €)**	3,49	3,29
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyon €) ***	254,6	341,7
Yurtdışından Gelen İşçi Dövizleri (milyon €)***	851,5	980,0

KAYNAK: * Kosova Ekonomi Bakanlığı, ** Kosova İstatistik Ajansı, *** Kosova Merkez Bankası

İş Yapma Kolaylığı

Konu	DB 2020 Sıralaması	DB 2020 Skoru	DB 2019 Skoru	Değişim (Skor)
Genel	57	73.2	74.15	-0.95
İş Kurma	12	95.9	95.6	0.30
İnşaat İzinleri	160	55.3	67.9	-12.60
Elektrik Erişimi	90	73.9	66.16	7.74
Emlak Kaydı	37	77.5	78.1	-0.60
Kredi Temini	15	85	85	0.00
Küçük Yatırımcıları Koruma	128	40	53.33	-13.33
Vergi Ödeme	48	81.9	81.92	-0.02
Sınır Ötesi Ticaret	31	94.2	87.46	6.74
Sözleşmeleri Yerine Getirme	53	64.7	65.66	-0.96
İflasın Çözümü (Tasfiye süreci)	48	63.5	60.28	3.22

Dış Ticaret

GÖSTERGELER (Milyon €)	2019	2020	2020 (Ocak-Haziran)	2021 (Ocak-Haziran)
İHRACAT	383,5	474,9	213,0	344,6
İTHALAT	3.497,1	3.296,9	1.460,4	2.063,9
DIŞ TİCARET HACMİ	3.880,6	3.771,9	1.673,4	2.408,5

Kosova'nın İthalatında İlk 5 Ürün

GTİP Kodu	Madde Adı	2020 (Milyon €) (Ocak-Haziran)	2021 (Milyon €) (Ocak-Haziran)	Değişim (%)
27101943	Petrol veya Bitümlü Minerallerin Gaz Yağları	84,3	122,2	+45
87033290	Motorlu Taşıt; Dizel/Yarı Dizel (1500cm ³ < Silindir Hacmi =<2500 cm ³)	36,7	63,7	+75
72142000	Köşeli Çubuklar (Çentik, Yiv, Oluk vb Şekil Bozuklukları Olan)	33,9	52,5	+52
24022090	Tütün İçeren Sigaralar	29,6	38,3	+31
30049000	Tedavide/Korunmada Kullanılmak Üzere Hazırlanan Diğer İlaçlar	27,0	37,6	+37

İlk 5 Ülke - Pay (%)

1. Almanya - %14,02
2. Türkiye - %12,89
3. Çin - %9,24
4. Sırbistan- %6,39
5. İtalya - %5,63

Kosova'nın İhracatında İlk 5 Ürün

GTİP Kodu	Madde Adı	2020 (Milyon €) (Ocak-Haziran)	2021 (Milyon €) (Ocak-Haziran)	Değişim (%)
72026000	Ferro – Nikel	53,9	46,7	-14
39252000	Kapılar, Pencere ve Bunların Çerçevesi ve Pervazları ve Kapı Eşikleri	7,1	10,6	+42
94042990	Şilteler, Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar	2,4	40,8	+1900
72044990	Dökme Demirin, Demirin veya Çeliğin Döküntü ve Hurdaları	7,8	17,0	+112
22021000	Sular (Tatlandırıcı, Lezzetlendirilmiş) Alkolsüz Diğer İçecekler (Meyve Suyu Hariç)	6,4	8,1	+24

İlk 5 Ülke - Pay (%)

1. Arnavutluk - %15,34
2. A.B.D. - %13,56
3. K. Makedonya - %11,47
4. İtalya - %10,55
5. İsviçre - %7,78
10. Türkiye - %2,24

İkili Ticaretimiz

GÖSTERGELER (Milyon €)	2019 (Yıllık)	2020 (Yıllık)	2021 (Ocak-Haziran)	TR Payı (%)
İHRACAT	7,9	11,0	7,7	2,24
İTHALAT	431,5	409,4	265,9	12,89
DIŞ TİCARET HACMİ	439,5	420,5	273,6	-

KAYNAK: Kosova İstatistik Ajansı

İkili Ticaretimiz

Türkiye'den Kosova'ya Genel İhracatta İlk 10 ürün

GTİP	ÜRÜN TANIMI	2019 (Milyon €)	2020 (Milyon €)	2020 yılı Payı (%)	2019/2020 Değişim (%)
27101943	Petrol veya Bitümlü Minerallerin Gaz Yağları	21,61	18,18	4	-16
24022090	Tütünlerden Mamul Sigaralar	8,08	9,07	2	+12
39031100	Genleşebilen Plastikler Ve Mamülleri	5,36	8,51	2	+58
85444999	İzole Edilmiş Teller, Kablolar ve Diğer İzole Edilmiş Elektrik İletkenleri (1000 V.luk gerilim için olanlar)	0,51	6,98	2	+1.268
44101130	Yüzeyi Melamin Emdirilmiş Kağıtla Kaplanmış Olan Yonga Levhalar	5,74	5,84	1	+2
30049000	Diğer Tedavide veya Korumada Kullanılmak Üzere Karışık Olan veya Olmayan Ürünlerden Oluşan İlaçlar	3,84	4,99	1	+29
34022090	Sabun İçermeyen Yüzeaktif Organik Maddeler	3,65	4,54	1	+24
19059055	Aromalı veya Tuzlu Ekmek, Pasta, Kek, Bisküvi ve Diğer Ekmekçilik Mamulleri	4,06	4,33	1	+6
69072100	Ağırlıkça Suyu Absorbe Etme Katsayısı % 0,5'i Geçmeyen Seramikten Döşeme Veya Kaplama Karoları ve Kaldırım Taşları	4,72	4,05	1	-14
56031290	Dokunmamış Mensucat (m2 ağırlığı 25 gramı geçen fakat 70 gramı geçmeyen)	2,23	4,01	1	+79
LİSTE TOPLAMI		59,83	70,52	17	+17,8
GENEL TOPLAM		431,54	409,45	100	- 5,1

İkili Ticaretimiz

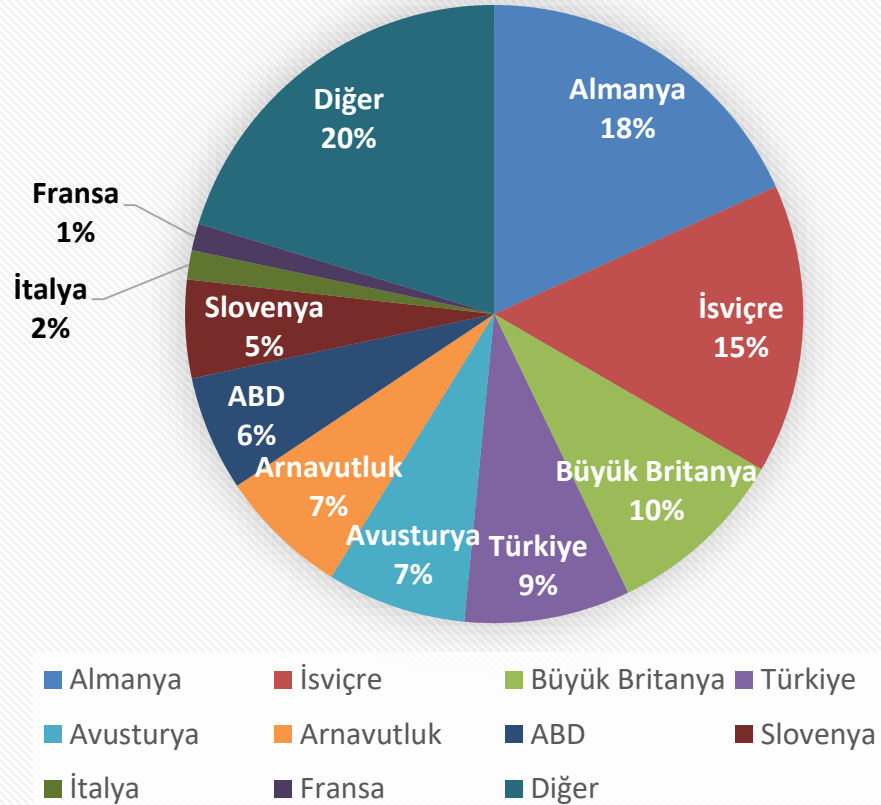
Türkiye'nin Kosova'dan Genel İthalatındaki İlk 10 ürün

GTİP	ÜRÜN TANIMI	2019 (Milyon €)	2020 (Milyon €)	2020 yılı Payı (%)	2019/2020 Değişim (%)
76020090	Alüminyum Döküntü ve Hurdalar	1,52	2,85	26	+87
59069990	Diğer Kauçuk Mensucatlar	2,37	2,67	24	+12
74040099	Bakır Döküntü ve Hurdalar	0,57	1,70	15	+198
41012030	Yaş Ağırlığı 15 kg.ı Geçmeyen Ham Postlar ve Deriler	0,16	0,72	7	+350
40103100	Dış Çevresi 60 cm'yi Geçen Vulkanize Edilmiş Kauçuktan Taşıyıcı Kolonlar	0,23	0,36	3	+56
8102010	Ahududu	0,045	0,34	3	+655
84243010	Buhar veya kum püskürtme makinaları ve benzeri makinalar (Isıtma Tertibatı Olanlar)	-	0,33	3	-
84472020	Sanayi Tipi Dikiş-Trikotaj Makinaları	-	0,33	3	-
40101200	Dokumaya Elverişli Vulkanize Edilmiş Kauçuktan Taşıyıcı Kolonlar	0,27	0,18	2	- 33
22030001	Malttan Üretilen Biralara (Şişede Olanlar)	0,015	0,17	2	+ 1.033
LİSTE TOPLAMI		5,21	9,69	88	+85
GENEL TOPLAM		7,97	11,07	100	+38

KOSOVA'YA YAPILAN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARDA İLK 10 ÜLKE (2007- Mayıs 2021)

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

	ÜLKE	YATIRIM MİKTARI (MİLYON €)	GENEL PAY (%)
1	Almanya	799,79	18,35
2	İsviçre	663,75	15,23
3	Büyük Britanya	416,51	9,55
4	Türkiye	380,21	8,73
5	Avusturya	319,59	7,33
6	Arnavutluk	298,02	6,84
7	ABD	264,56	6,06
8	Slovenya	225,82	5,17
9	İtalya	67,43	1,53
10	Fransa	62,05	1,42
	İLK 10 ÜLKE TOPLAMI	3.497,2	80,35
	GENEL TOPLAM	4.352,8	100

Kaynak: Kosova Merkez Bankası

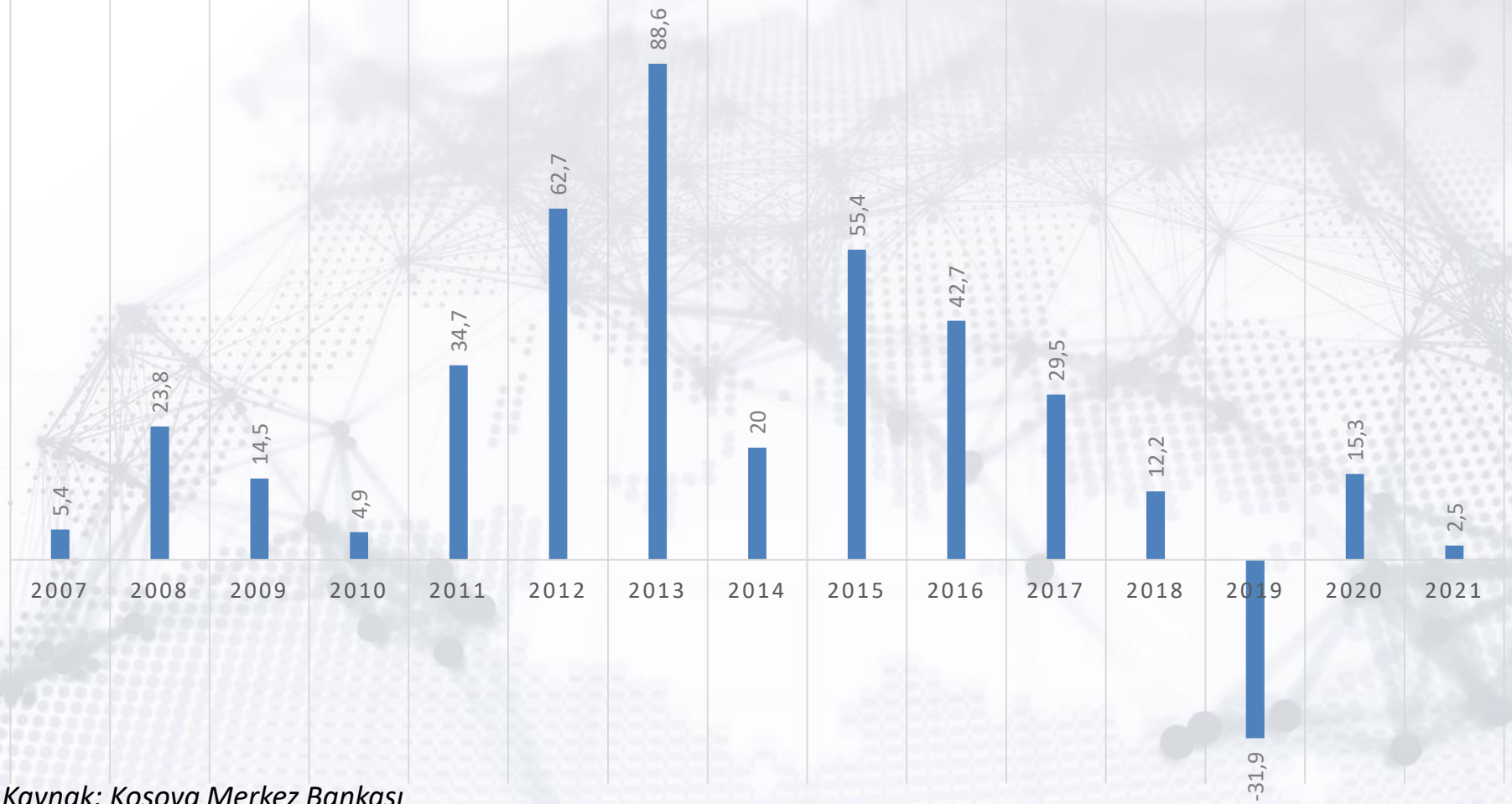

T.C. TİCARET
BAKANLIĞI

TÜRKİYE'NİN DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLARI (MİLYON €)

■ 2007 - Mayıs 2021

Toplam yatırım tutarı:
380,21 Milyon €

Kaynak: Kosova Merkez Bankası

COVID-19 Salgını ve Etkileri

	2019	2020
Büyüme	%4,17	- %3,62
İhracat (milyon €)	383,4	474,9
İthalat (milyar €)	3,49	3,29
İşsizlik	% 25,7	% 24,6
Enflasyon	% 2,7	% 0,2

17 Ağustos 2021;

❑ Vaka sayısı : 116.944

❑ Ölüm sayısı: 2.276

❑ Aşılanan kişi sayısı: 219.788

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü

Kosova Pazarı

- ✓ Gümrük vergisi %10
  - AB ile İstikrar ve Ortaklık Anlaşması
  - Türkiye ile STA
- ✓ Kurumlar vergisi %10
- ✓ KDV %8 ve %18
- ✓ Basit Şirket Kurma Süreci
- ✓ Gelişmiş finansal altyapı
- ✓ AB pazarına yakınlık

SWOT Analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
<ul style="list-style-type: none"> - İş kurma kolaylığı - Liberal ticaret rejimi - Genç nüfus - Düşük vergi oranları - Düşük işçi masrafları (ücret + diğer masraflar) - Para birimi – düşük enflasyon - Stratejik konum - Türkiye'ye karşı olumsuz önyargının olmaması	<ul style="list-style-type: none"> - Siyasi istikrarsızlık - Nitelikli iş gücü bulma zorluğu - İş gücü sürekliliği - Yeni kurulmuş bir ülke - Sırbistan vb. ülkeler tarafından tanınmaması
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> - Avrupa ile vize serbestisi - Altyapıya yatırım olanakları - Özelleştirme olanakları - TR ile STA; CEFTA - AB Süreci	<ul style="list-style-type: none"> - Uluslararası kuruluşlarda üye olamama - İstikrarsızlık - AB sürecinin uzaması

Potansiyel Sektörler

- ✓ Tekstil ve hazır giyim
- ✓ Gıda
- ✓ Kimyevi maddeler
- ✓ Makina
- ✓ Sağlık
  - Sağlık turizmi, sağlık yatırımı
- ✓ Mühendislik
- ✓ İnşaat malzemeleri

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Uluslararası şirketler ve ticaret hukukuna göre hareket edilmesi
- Anlaşmaların noter huzurunda yapılması
- Yeminli tercümanların kullanılması
- Anlaşmazlık durumunda hangi ülke mahkemelerine konunun taşınacağıнын belirtilmesi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

PRİŞTİNE TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

İletişim

Tel: +383 38 554 699

E-posta: pristina@ticaret.gov.tr

MÜŞAVİRE DANIŞIN

<https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr>

<https://kolaydestek.gov.tr/>